Súd:	Krajský súd Košice
Spisová značka:	6Co/209/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7108202326
Dátum vydania rozhodnutia:	25. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Viktória Midová
ECLI:	ECLI:SK:KSKE:2014:7108202326.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudcov JUDr. Alexandra Husivargu a JUDr. Gizely Majerčákovej v právnej veci žalobkyne: Tetyana Sopatová, bytom v Trebišove, Komenského 2108/3, zastúpená JUDr. U. D. P., C., R. R. Y. F., L. X, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, v konaní o náhradu škody, o odvolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I č.k. 34C/20/2008-286 zo dňa 10.12.2013

r o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zastavení konania čo do sumy 1.902,77 € a vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (výroky I. a IV. rozsudku).

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni titulom náhrady škody 3.214,13 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 1.10.2007 do zaplatenia a titulom nemajetkovej ujmy 11.000 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 1.10.2007 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej vyhovujúcej časti (výrok II. rozsudku) m e n í rozsudok tak, že žalobu z a m i e t a .

Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy prvostupňového konania vo výške 5.504,63 €, z toho trovy právneho zastúpenia vo výške 4.990,15 € a tieto zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Evy Geleneky Hencovskej do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice I (ďalej len súd prvého stupňa alebo len súd) rozsudkom označeným v záhlaví konanie čo do sumy 1.902,77 € zastavil (výrok I.). Zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 14 266,58 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 14 266,58 € od 1.10.2007 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.). Zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni trovy konania vo výške 5. 778,11 €, pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 5. 263,63 € a z iných trov vo výške 514,48 €, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet právnej zástupkyne žalobkyne (výrok III.). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok IV.).

Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktorá jej bola spôsobená nezákonným rozhodnutím o väzbe a o treste.

Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že uznesením zo dňa 1.9.2003 sa začalo trestné stíhanie proti žalobkyni pre trestný čin vraždy podľa § 219 Trestného zákona. Na základe uznesenia Okresného

súdu Košice I sp. zn. 7Ntv 137/03 z 3.9.2003 bolo rozhodnuté o vzatí žalobkyne do väzby s tým, že väzba začala plynúť 1.9.2003 a k prepusteniu žalobkyne z väzby došlo uznesením z 19.9.2003, kedy na základe sťažnosti podanej žalobkyňou Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 5Tpo/115/03-14 zrušil napadnuté uznesenie. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.9.2004 sp. zn. 1T/5/2004 bola žalobkyňa uznaná vinnou z trestného činu vraždy, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15.2.2005 (Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 15.2.2005 zamietol odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach - poznámka odvolacieho súdu) a tohto dňa žalobkyňa nastúpila výkon trestu odňatia slobody, ktorý vykonávala až do 2.11.2005, kedy došlo k jej prepusteniu. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 2.11.2005 sp. zn. 1Tzo /V /7/2005 bolo zrušené uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 15.2.2005 sp. zn. 2To/70/2004, ako aj rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.9.2004 sp. zn. 1T/5/2004. Na základe tejto skutočnosti bola dňa 2.11.2005 žalobkyňa prepustená z výkonu trestu odňatia slobody. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25.4.2006 sp. zn. 7T/2/2006 súd oslobodil žalobkyňu spod obžaloby, pretože skutok nie je trestným činom. Tento oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 3.6.2006. Žalobkyňa požiadala žalovaného o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody, ktorá jej vznikla v dôsledku rozhodnutia o väzbe a treste písomne dňa 27.3.2007, ktorú žiadosť podala na pošte dňa 30.3.2007, pričom si uplatnila skutočnú škodu vo výške 182.353,- Sk a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000.000,- Sk. Žalovaný na jej žiadosť nereagoval, z ktorého dôvodu podala žalobu na súd. Po späťvzatí žaloby v sume 1.902,77 € predmetom tohto konania zostala nemajetková ujma vo výške 33.193,91 € (1.000.000,- Sk) a náhrada skutočnej škody v celkovej výške 4.318,51 €, pozostávajúca z nasledujúcich čiastkových nárokov :
- trovy výkonu väzby vo výške 44,14 € a suma pôžičky vo výške 8,29 € na cestu z ústavu na výkon väzby domov po prepustení z väzby,
- nevyplatený vdovský dôchodok vo výške 2.195,41 €,
- nevyplatený rodičovský príspevok a prídavky na dieťa v sume 1.018,72 €,
- nedoplatky na úhradách za byt vo výške 1.022,74 € (30.811,- Sk),
- nedoplatok za odvoz komunálneho odpadu vo výške 29,21 € (880,- Sk).

V dôsledku späťvzatia žaloby v časti o zaplatenie skutočnej škody 1.902,77 € súd konanie v tejto časti v zmysle ust. § 96 ods. 1,2 O.s.p. zastavil.

Právne súd posudzoval vec podľa zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom od 1.1.2013, keďže žalobkyňa si uplatnila náhradu škody, ako aj náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej jej nezákonným rozhodnutím o treste - rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.9.2004 a podľa § 517 ods. 1,2 Obč. zák. v spojení s ust. § 3 nariadenia vlády 87/1995 Zb.. Konštatoval, že pre vznik zodpovednosti žalovanej bolo potrebné splnenie troch zákonných predpokladov, a to zrušenie alebo zmena rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škody, vznik škody a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. V konaní vzal za nesporne preukázané, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1T/5/2004 bol žalobkyni uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov, ktorý vykonala v dĺžke od 15.2.2005 do 2.11.2005, kedy bol rozsudok zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Zároveň vzal za preukázané, že žalobkyňa si uplatnila náhradu škody u žalovaného žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku dňa 30.3.2007 a na túto žiadosť žalovaný nereagoval.

Pokiaľ ide o náhradu skutočnej škody, za dôvodnú považoval :
- trovy výkonu väzby vo výške 44,14 € a sumu pôžičky vo výške 8,29 €
Ohľadne tohto nároku žalovaný vzniesol námietku premlčania z dôvodu, že ide o nároky v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, o ktorej bolo rozhodnuté dňa 3.9.2003, a teda tieto je potrebné posudzovať v zmysle ust. § 27 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. podľa zák. č. 58/1969 Zb., kde v ust. § 23 je uvedené, že právo na náhradu škody podľa prvej hlavy 2. časti tohto zákona sa premlčí uplynutím jedného roka odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené. Súd túto námietku premlčania nepovažoval za dôvodnú, lebo mal za to, že suma 44,14 € bola žalobkyni uložená rozhodnutím zo dňa 8.6.2005 a keďže toto rozhodnutie bolo vydané za účinnosti zák. č. 514/2003 Z.z. a svojou povahou je to rozhodnutie, ktorým jej bola spôsobená škoda v súvislosti s väzbou, nepovažoval uplatnený nárok za premlčaný s poukazom na ust. § 19 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z.. Pokiaľ ide o sumu 8,29 €, súd mal za to, že žalobkyňa si uplatnila tento nárok v zákonom stanovenej premlčacej dobe, nakoľko o tom, že jej ohľadom tejto sumy vznikla škoda, sa dozvedela dňom 25.4.2006, kedy bola rozsudkom Krajského súdu v Košiciach oslobodená spod obžaloby a týmto dňom jej teda začala v zmysle ust. § 19 ods. 1 zák.

č. 514/2003 Z.z. plynúť trojročná premlčacia lehota, pričom žaloba bola podaná na súde dňa 30.1.2008. Z týchto dôvodov vyššie uvedené nároky v súvislosti s rozhodnutím o väzbe považoval za dôvodné.

- nevyplatený vdovský dôchodok vo výške 2.195,41 € (66.139,- Sk)
Ohľadne tohto nároku súd konštatoval, že nebyť odsudzujúceho rozsudku, žalobkyňa by aj naďalej poberala vdovský dôchodok, pričom by jej bola vyplatená celkovo suma 2.195,41 €. V dôsledku nástupu žalobkyne na výkon trestu bol jej tento dôchodok odňatý, pretože nespĺňala podmienku starostlivosti o maloletého syna, ktorý bol z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody zverený do výchovy jej matky. Vdovský dôchodok za obdobie od 4.3.2005 do 14.8.2006 jej nebol doplatený ani po návrate z výkonu trestu odňatia slobody, čím jej vznikla škoda v celkovej výške 66.139,- Sk, t.j. 2.195,41 €.

- nevyplatený rodičovský príspevok a prídavky na dieťa v sume 1.018,72 € (30.690,- Sk)
V súvislosti s nástupom na výkon trestu odňatia slobody bola žalobkyni pozastavená výplata rodičovského príspevku a prídavkov na dieťa, čím vzal za preukázanú príčinnú súvislosť medzi nevyplatením týchto dávok a nezákonným rozhodnutím, lebo nebyť tohto nezákonného rozhodnutia, bola by naďalej poberala tak rodičovský príspevok, ako aj prídavky na dieťa. Takto jej vznikla v tomto prípade škoda vo výške 1.018,72 €, keďže dlžná suma titulom rodičovského príspevku a prídavkov na dieťa jej nebola ani spätne doplatená.

Súd priznal žalobkyni náhradu skutočnej škody vo výške 3.266,56 € (súčet vyššie uvedených čiastkových nárokov) a vo zvyšku, pokiaľ ide o náhradu skutočnej škody, žalobu ako nedôvodnú zamietol. Konkrétne sa jednalo o nedoplatky na úhradách spojených s užívaním bytu a za odvoz komunálneho odpadu. V tejto časti nárok žalobkyne považoval za nedôvodný, pretože nie je daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom vyššie uvedených nedoplatkov. Konštatoval, že povinnosti uhrádzať platby za užívanie bytu a za odvoz komunálneho odpadu jej vyplývajú zo zmluvných vzťahov k správcovi bytu, ako aj k mestu Trebišov a povinnosť úhrady týchto platieb nevyplynula žalobkyni z rozhodnutia o treste. Pre chýbajúcu príčinnú súvislosť medzi vzniknutými nedoplatkami a rozhodnutím o treste v tejto časti žalobu o náhradu skutočnej škody zamietol.

Pokiaľ ide o žalobou uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, tento považoval za dôvodný čo do výšky 11.000 €. Výšku tejto náhrady určil v zmysle ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., teda s prihliadnutím na jej doterajší život a prostredie, v ktorom žila, ako aj na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla, na závažnosť vzniknutých dôsledkov v jej súkromnom živote, ako aj na závažnosť následkov, ktoré žalobkyni vznikli v spoločenskom uplatnení. Konštatoval, že najzávažnejšia ujma jej vznikla v súkromnom živote. Samotný výkon trestu odňatia slobody zanechal v jej súkromnom živote a v psychike závažné dôsledky, čo vyplynulo zo znaleckého posudku súdnej znalkyne PhDr. Evy Kitkovej, ktorá potvrdila, že u žalobkyne prežívanie stresu, nespravodlivého odsúdenia má dlhodobý a doživotný charakter a výhradne súvisí s jej obvinením, výkonom väzby, výkonom trestu odňatia slobody a odlúčením od dieťaťa. Tieto skutočnosti mal súd potvrdené aj výsluchom svedkov. Závažnosť ujmy v súkromnom živote bola podstatne zhoršená aj tým, že v čase nástupu do výkonu trestu odňatia slobody maloletý syn žalobkyne mal cca 2 roky, potreboval neustálu prítomnosť žalobkyne ako matky, jej starostlivosť a výchovu, čo sa odzrkadlilo na jeho ďalšom nepriaznivom psychickom vývoji. Maloleté dieťa doposiaľ navštevuje psychológa. Dôsledky samotného výkonu trestu sa prejavili aj v ďalších sférach jej života, nemá takmer žiadnych priateľov, v mieste bydliska je odsudzovaná ako „vrahyňa“, musí znášať pokriky a posmešky, ako aj rôzne incidenty. Nepriaznivé následky sa prejavili aj v tom, že nemá možnosť sa zamestnať, hoci počas života manžela nepracovala, a teda odsúdením nestratila pôvodné zamestnanie. Morálnu ujmu utrpela žalobkyňa aj medializáciou celého prípadu, keď bola vopred označená za „vrahyňu“, pričom nebol rešpektovaný princíp prezumpcie neviny. S poukazom na všetky tieto skutočnosti súd považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 11.000 € a v prevyšujúcej časti žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy zamietol ako nedôvodnú. Vychádzal pritom aj z ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., a teda z obmedzenia hornej hranice priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá v súčasnosti predstavuje 16.558 €. Aj keď úprava ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. je v účinnosti až od 1.1.2013, zákon neobsahuje také ustanovenie, ktoré by určovalo, že vo veciach skôr začatých sa toto ustanovenie uplatňovať nemôže. Z týchto dôvodov súd bral zreteľ aj na toto zákonné ustanovenie.

Súd priznal žalobkyni aj úroky z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 1,2 Obč. zák., pričom vychádzal zo žiadosti žalobkyne o predbežné prerokovanie zo dňa 30.3.2007, na ktorú žalovaný nereagoval, teda

po uplynutí 6-ich mesiacov od doručenia tejto žiadosti, t.j. dňom 1.10.2007 sa dostal do omeškania s plnením náhrady škody, ako aj nemajetkovej ujmy. V tom čase dvojnásobok diskontnej sadzby predstavoval 9 %, z ktorého dôvodu súd zaviazal žalovaného na zaplatenie úrokov z omeškania v tejto výške a v prevyšujúcej časti žalobu čo do zaplatenia úroku z omeškania zamietol.

O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 3 O.s.p. a keďže rozhodnutie súdu záviselo od úvahy súdu, priznal žalobkyni plnú náhradu trov konania vychádzajúc z celkovo priznanej sumy náhrady 14.266,58 €.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie žalobkyňa proti výrokom rozsudku I., II.,IV., ako aj žalovaný proti výrokom rozsudku II. a III..

Žalobkyňa namietala odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. c/,d/ a f/ O.s.p. a navrhla rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Namietala nepriznanie nedoplatku na byte a na komunálnom odpade s odôvodnením, že ani vo výkone trestu, ani vo väzbe nemala možnosť zabezpečiť si dostatok finančných prostriedkov na uvedené platby, a tak jej narástli dlžné čiastky, navyše v byte nemala možnosť bývať. Ak by nebola vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody, mala by možnosť v byte bývať a riadne si na tieto náklady zarobiť. Za nesprávny považovala výrok aj v časti nemajetkovej ujmy vzhľadom na zásah, k akému došlo do jej pracovného, súkromného a spoločenského života, ktorý sa úplne rozvrátil. Zásahom orgánov verejnej moci bola jej povesť nielen poškodená, ale nenávratne zničená. Doposiaľ si nemôže nájsť zamestnanie, a to práve z dôvodu, že bola uznaná vinnou z trestného činu. Počas výkonu väzby a trestu bola odlúčená od maloletého dieťaťa. Vo väzbe bola vystavená ponižujúcemu zaobchádzaniu a po celý čas prežívala pocity strachu a frustrácie. Jej prípad bol široko medializovaný, pričom média úplne ignorovali prezumpciu neviny. Tým bola výrazne ovplyvnená verejná mienka proti jej osobe, čo prehĺbilo jej izoláciu. Znaleckým posudkom PhDr. Evy Kitkovej preukázala, že prežívanie stresu z nespravodlivého odsúdenia u nej zanechalo dlhodobý, doživotný charakter, ktorý súvisí s jej obvinením, výkonom väzby a odlúčením od dieťaťa. Orgány verejnej moci svojím rozhodnutím jej rozvrátili úplne každý aspekt jej života, či už súkromného alebo pracovného a urobili z nej osobu na okraji spoločnosti. Preto súdom priznanú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno považovať za adekvátnu. Namietala ďalej, že v čase podania žaloby nebolo účinné ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. a nie je preto možné jej nárok obmedziť sumou 16.558 €. Pokiaľ zákon neobsahuje vlastné prechodné ustanovenia, je potrebné jeho účinky vykladať v súlade s princípom zákazu pravej retroaktivity. Pokiaľ súd zastavil konanie v časti 1.902,77 € na základe jej späťvzatia, súčasťou tohto späťvzatia bola aj suma 20.000,- Sk ako nárok vyplývajúci z nákladov na starostlivosť o syna. Napriek späťvzatiu žaloby v tejto časti súd v napadnutom rozhodnutí uvádza, že uvedenú sumu nepovažoval za preukázanú, a preto v tejto časti nárok nepriznal. Nakoniec považovala za nesprávny aj výrok v časti trov konania, nakoľko súčet odmien za úkony právnej služby, ktoré boli priznané súdom, predstavuje 4.556,10 € a nie 4.286,10 €, ako to uvádza súd. Spolu s režijným paušálom a DPH takto trovy právneho zastúpenia predstavujú 5.587,75 €. Namietala nepriznanie nákladov na cestovné autom, nakoľko pre ňu je cesta rýchlikom nadmerný stres a nepôsobí dobre na jej duševný stav.

Žalovaný namietal odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/, d/ a f/ O.s.p. a navrhol rozsudok zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť, alternatívne zrušiť rozsudok a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Trval na námietke premlčania ohľadne uplatnených trov výkonu väzby vo výške 44,14 € a pôžičky na cestu domov z ústavu na výkon väzby vo výške 8,29 €, ktorú vzniesol s poukazom na § 23 zák. č. 58/1969 Zb.. Keďže súd posúdil v tejto časti žalobou uplatnený nárok podľa zák. č. 514/2003 Z.z., ide o nesprávne právne posúdenie veci. Uvedené nároky vznikli žalobkyni v súvislosti s rozhodnutím o väzbe - uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 7Ntv/137/2003 zo dňa 3.9.2003, a preto tieto nároky sa posudzujú podľa zák. č. 58/1969 Zb. a sú v zmysle § 23 tohto zákona premlčané. Súd pritom žiadnym spôsobom nezdôvodnil, prečo aj na tieto nároky aplikoval zák. č. 514/2003 Z.z., hoci ide o nároky vzťahujúce sa k rozhodnutiu o väzbe. Nie je teda príčinná súvislosť medzi týmito nárokmi a rozhodnutím o treste. Nesúhlasil ani s priznaním náhrady škody, pozostávajúcej zo sumy nevyplateného vdovského dôchodku vo výške 2.195,41 € a sumy nevyplateného rodičovského príspevku a prídavkov na dieťa v sume 1.018,72 €. Tieto nároky považoval za nedôvodné a nepreukázané. Uvedené dávky sa žalobkyni prestali vyplácať z dôvodu zverenia maloletého syna do osobnej starostlivosti jej matky, v dôsledku čoho žalobkyňa prestala spĺňať podmienky na ich vyplácanie. Tým nie je daná príčinná súvislosť medzi nevyplatením týchto dávok, teda škodou spôsobenou žalobkyni a rozhodnutím o treste

a jeho výkonom. Nakoniec namietal aj priznanie nemajetkovej ujmy žalobkyni s odôvodnením, že medzi vykonaným trestom odňatia slobody a žalobkyňou deklarovanými následkami v jej živote nie je preukázaná priama príčinná súvislosť. Podľa jeho tvrdení následky, ktoré žalobkyňa pociťuje vo svojom osobnom živote, neboli vyvolané jej odsúdením a výkonom trestu odňatia slobody, ale vzťahujú sa k samotnému skutku, ktorý sa stal. Ani oslobodzujúcim rozsudkom nebolo spochybnené, že skutok, pre spáchanie ktorého bola žalobkyňa pôvodným rozsudkom odsúdená, sa stal a že ho vykonala žalobkyňa. Dôvodom oslobodenia spod obžaloby bola existencia okolností vylučujúcich protiprávnosť skutku - konanie v sebaobrane. V konaní teda nebolo preukázané, že reakcie okolia súvisia s tým, že za svoje konanie bola odsúdená. Tieto reakcie boli vyvolané skutkom, ktorý sa stal a súvisia s následkom, ktorý spôsobil. Rovnako medializácia prípadu a osoby žalobkyne sa vzťahovala k samotnému skutku a udiala sa v čase bezprostredne po ňom, pred vydaním zrušeného rozhodnutia o treste a samotným výkonom trestu. V dôsledku nepreukázania príčinnej súvislosti medzi následkami uvádzanými žalobkyňou a zrušeným rozhodnutím o treste považuje žalovaný súdom priznanú náhradu nemajetkovej ujmy za nedôvodnú a neadekvátnu. Namietal aj priznanie úrokov z omeškania zo sumy nemajetkovej ujmy s poukazom na skutočnosť, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až na základe konštitutívneho súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená výška i doba plnenia a až uplynutím takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník môže dostať do omeškania. Nakoniec namietal aj použitie ust. § 142 ods. 3 O.s.p. pri rozhodovaní o trovách konania na celý uplatnený nárok, keďže aplikácia tohto zákonného ustanovenia je opodstatnená len v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. V časti nároku na náhradu škody mal súd postupovať podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p., a teda nárok na náhradu trov konania nepriznať.

Krajský súd pred prejednaním odvolania vyzval účastníkov konania v zmysle ust. § 213 ods. 2 O.s.p. na vyjadrenie sa k možnému použitiu ust. § 27 zák. č. 514/2003 Z.z. a ust. §§ 5 ods. 1, 9 ods. 1, 22 ods. 3 a 23 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo neho nesprávnym úradným postupom pri rozhodovaní v tejto veci ohľadne nárokov na zaplatenie trov výkonu väzby vo výške 44,14 € a pôžičky na cestu domov z ústavu na výkon väzby po skončení väzby vo výške 8,29 €.

Žalobkyňa sa k výzve vyjadrila tak, že použiť zák. 58/1969 Zb. za účelom vylúčenia nároku na náhradu škody nie je možné. Uplatnený nárok na náhradu škody je potrebné posudzovať ako nedeliteľný celok a nie je možné odčleňovať len jeho samostatnú súčasť. V predmetnom konaní bol vydaný oslobodzujúci rozsudok dňa 25.4.2006, teda už po nadobudnutí účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z., kde v zmysle ust. § 19 podala žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zákonom stanovenej lehote. Nevidí preto dôvodnosť vzťahovať minulú právnu úpravu na časť nároku, nakoľko sa domnieva, že tento nie je možné uvedeným spôsobom členiť a škodu je potrebné posudzovať ako celistvú vo vzťahu k celému rozsahu uplatneného nároku. Podľa jej názoru preto nie je možné vyhovieť námietke premlčania vo vzťahu k napadnutej časti uplatneného nároku. V prípade, že by napriek tejto skutočnosti považoval súd aplikáciu právneho predpisu č. 58/1969 Zb. za dôvodnú, má za to, že takáto aplikácia právneho ustanovenia popiera samotný účel a zmysel zákona o náhrade škody. V danom konaní sa výkon práva uplatnením námietky premlčania javí v rozpore s dobrými mravmi. Zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby by bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva. Ak by súd pripustil aplikáciu právneho predpisu č. 58/1969 Zb., táto by bola v zásadnom rozpore so základným princípom spravodlivosti a konformného výkladu ústavných predpisov.

Žalovaný sa k výzve nevyjadril. Za jeho vyjadrenie preto odvolací súd považoval podané odvolanie proti rozsudku, kde sa k použitiu týchto ustanovení vyjadril.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolania žalobkyne a žalovaného ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1,3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. a/,c/,d/ a f/ O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné vyhovieť a odvolanie žalovaného je iba čiastočne dôvodné.

Rozsudok je vo výroku o zastavení konania čo do sumy 1.902,77 €, vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni 14.214,13 € (titulom náhrady škody 3.214,13 €

a titulom nemajetkovej ujmy 11.000 €) s 9 % úrokom z omeškania ročne od 1.10.2007 do zaplatenia vecne správny, preto ho odvolací súd v týchto výrokoch v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V prevyšujúcej vyhovujúcej časti, t.j. pokiaľ bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobkyni 52,43 € (44,14 € titulom trov výkonu väzby a 8,29 € titulom pôžičky na cestu domov z ústavu pre výkon väzby) s 9 % úrokom z omeškania ročne od 1.10.2007 do zaplatenia, neboli splnené podmienky ani na potvrdenie rozsudku, ani na jeho zrušenie, preto odvolací súd rozsudok v tejto časti zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol (§220 O.s.p.).

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 25. novembra 2014 o 10.00 hod v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 18. novembra 2014 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 156 ods. 1,3 O.s.p..

Účastníci namietajú odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. a ďalej odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. c/,d/ a f/ O.s.p., t.j. v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav), súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd dospel k záveru, že odvolací dôvod v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. je naplnený, iba pokiaľ ide o zmenenú časť rozsudku. V ostatnej časti odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver v potvrdenej časti rozsudku, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie v potvrdenej časti, preto odvolací súd rozsudok, okrem výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni 52,43 € s príslušenstvom, ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku v jeho potvrdenej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Žalobkyňa aj žalovaný argumentujú skutočnosťami, ktoré uvádzali už v konaní pred súdom prvého stupňa a s ktorými sa súd správne vyporiadal pri rozhodovaní vo veci. Právna argumentácia súdu v tomto smere je presvedčivá a súladná s doterajšou súdnou praxou.

Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatuje, že v prejednávanej veci boli splnené zákonné predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú rozhodnutím o treste v zmysle ust. § 8 ods. 1 zák. 514/2003 Z.z., pričom žalobkyni vznikol tak nárok na náhradu škody v zmysle ust. § 17 ods. 1 citovaného zákona, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 17 ods. 2 citovaného zákona.

Súd svoje úvahy, ako dospel k záveru o splnení zákonných podmienok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 1,2 zák. č. 514/2003 Z.z. v odôvodnení rozsudku podrobne uviedol s poukazom na skutkové zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania a príslušné zákonné ustanovenia, podľa ktorých vec právne posudzoval a z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé aj úvahy súdu, na základe ktorých dospel k záveru o dôvodnosti jednotlivých čiastkových nárokov uplatnených titulom skutočnej škody, ako aj úvahy, na základe ktorých dospel k záveru o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni vo výške 11.000 € ako primeranej vzniknutej ujme.

K jednotlivým odvolacím námietkam účastníkov konania odvolací súd uvádza nasledovné :

Žalobkyňa ako osoba, na ktorej bol sčasti vykonaný trest odňatia slobody na základe rozhodnutia o treste, ktoré bolo v ďalšom konaní zrušené ako nezákonné a zároveň bola aj v ďalšom konaní oslobodená spod obžaloby, má nárok na náhradu skutočnej škody a ušlého zisku, pokiaľ tieto vznikli v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o treste.

Za takúto škodu však nemožno považovať nedoplatky na úhradách spojených s užívaním a vlastníctvom bytu (1.022,74 €) a nedoplatky za komunálny odpad (29,21 €), lebo povinnosť uhrádzať tieto platby nevznikla v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o treste, či väzbe. Povinnosť uhrádzať vyššie uvedené platby vznikla žalobkyni bez ohľadu na to, či bola vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe a tieto povinnosti jej vyplynuli zo zmluvného vzťahu so správcom bytu a mestom Trebišov, ako to správne uzavrel súd prvého stupňa. Správny je preto záver súdu prvého stupňa, že nie je daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím o treste, resp. o väzbe a vznikom nedoplatku za užívanie bytu a odvoz komunálneho odpadu, preto správne žalobu v tejto časti zamietol a odvolacie námietky žalobkyne v tomto smere nie sú dôvodné.

Rovnako nedôvodné sú odvolacie námietky oboch účastníkov konania ohľadne priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

Všetky argumenty uvádzané žalobkyňou v odvolaní ohľadne tohto nároku vzal súd prvého stupňa do úvahy pri rozhodovaní a zohľadnil ich pri určení výšky nemajetkovej ujmy.

Na vecnú správnosť rozhodnutia v tejto časti nemá vplyv ani aplikácia nesprávneho ust. § 17 ods. 3 a 4 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013.

V zmysle ust. § 27b ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. (prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2009) zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje predpismi účinnými do 31.12.2008.

Keďže v prejednávanej veci rozhodnutie o treste bolo vydané pred 1.1.2009 (rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.9.2004), bolo potrebné na prejednávanú vec aplikovať ust. § 17 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2008.

V zmysle ust. § 17 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2008 uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk (ods. 1). V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak (ods. 2).

Ust. § 17 vyššie citovaného zákona neobsahovalo ďalšie odseky, ktoré boli následne zavedené až zák. č. 517/2008 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2009 (ods. 3 až 5) a následne zmenené zák. č. 412/2012 s účinnosťou od 1.1.2013 (zmenený ods. 4 a vypustený ods. 5).

Z vyššie citovaného ustanovenia § 17 vyplýva, že priznanie nemajetkovej ujmy je možné jedine v prípade, ak dostatočným zadosťučinením za porušenie práva nie je iba samotné konštatovanie tejto skutočnosti. Minimálna ani maximálna výška nemajetkovej ujmy určená nie je a má byť vecou voľnej úvahy súdu. Táto úvaha však nemôže byť svojvoľná a nepreskúmateľná. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa prvého odseku § 17 citovaného zákona nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine , v spoločnosti a podobne (pozri R 21/1995, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2012 sp. zn. 7Cdo/145/2011).

Aj keď kritériá, podľa ktorých sa určuje výška nemajetkovej ujmy, boli do zák. č. 514/2003 Z.z. zavedené až s účinnosťou od 1.1.2009 zák. č. 517/2008 Z.z. (§ 17 ods. 3), nejde o nesprávne právne posúdenie veci, ak súd posudzoval uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa tohto ustanovenia. Podľa týchto kritérií totiž právna (i súdna) prax postupovala dávno pred účinnosťou tejto novely zákona, teda

tým, že tieto kritériá sa vyššie uvedenou novelou dostali do zákona s účinnosťou od 1.1.2009, sa nič nezmenilo na samotnom posudzovaní nároku, lebo súdy tieto kritériá zohľadňovali už v čase, kedy ust. § 17 citovaného zákona ich výslovne neobsahovalo.

Súd v skutočnosti postupoval podľa týchto kritérií a svoje úvahy, na základe ktorých dospel k záveru o výške žalobkyni prislúchajúcej nemajetkovej ujmy (11.000 €) aj podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na skutkové zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že trestné stíhanie predstavuje vždy závažný zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola znížená dôstojnosť alebo vážnosť poškodenej osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, spoločenskom, či inom prostredí.

V prejednávanej veci nepochybne bolo preukázané, že trestné stíhanie žalobkyne a výkon trestu odňatia slobody negatívne ovplyvnili jej súkromný i spoločenský život, ako aj život jej maloletého dieťaťa a zanechali trvalé negatívne následky nielen na psychike žalobkyne, ale aj maloletého dieťaťa, pre ktoré sa obaja doposiaľ liečia. V mieste bydliska je žalobkyňa napriek oslobodzujúcemu rozsudku považovaná za „vrahyňu“ a obyvatelia mesta sa k nej podľa toho správajú, t.j. opovrhujú ňou, pokrikujú po nej, nezdravia sa jej, vyhýbajú sa kontaktu s ňou a podobne. V mieste bydliska pritom žije sama s maloletým dieťaťom a nemá žiadnych rodinných príslušníkov ani priateľov, ktorí by jej pomohli a podporili by ju.

Tým došlo k nenapraviteľnému zásahu do cti a dobrého mena žalobkyne, k zníženiu jej dôstojnosti a vážnosti v značnej miere, pričom doposiaľ jej nikto neposkytol ani len morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia sa.

Vzhľadom na dlhodobo pretrvávajúce dôsledky nezákonného rozhodnutia o treste samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a preto je dôvodné priznanie nemajetkovej ujmy, ako o tom správne rozhodol súd prvého stupňa.

Priznaná výška nemajetkovej ujmy je teda výsledkom úvahy súdu, pri ktorej zohľadnil všetky (teraz už zákonom určené) kritériá zaužívané v súdnej praxi, teda prihliadol na osobu žalobkyne, jej doterajší život a prostredie, v ktorom žije, na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj na závažnosť následkov, ktoré jej vznikli v spoločenskom postavení.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že priznaná suma nemajetkovej ujmy 11.000 € je primeraná vzniknutej ujme s prihliadnutím na všetky vyššie uvedené kritériá.

Rovnako nemožno dospieť k záveru o nesprávnom právnom posúdení veci, ak súd posudzoval uplatnený nárok podľa ust. § 17 ods. 4 zák. č. 517/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013, v zmysle ktorého výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa ods. 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (zák. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi).

Aj keď súd nebol viazaný týmto zákonným ustanovením vzhľadom na citované znenie § 27b ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., priznanie nemajetkovej ujmy vo výške vyššej ako výška odškodnenia obetí násilného trestného činu s následkami smrti (v súčasnosti 16.558 €) by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Nemajetková ujma žalobkyne totiž nie je väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania. V rámci voľnej úvahy bolo povinnosťou súdu posudzovať primeranosť nemajetkovej ujmy aj v kontexte s ďalšími právnymi predpismi, upravujúcimi obdobnú problematiku, kde výška odškodnenia vyplýva priamo zo zákona (zák. 216/2006 Z.z.), ale aj v kontexte s rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR (viď uznesenie NS SR 6 M Cdo 15/2012 z 30.9.2013). Správne preto súd rozhodol o výške nemajetkovej ujmy aj s prihliadnutím na maximálnu výšku odškodnenia, ktorá patrí obetiam násilného trestného činu.

Nenáležitá je aj námietka žalovaného, v zmysle ktorej následky, ktoré žalobkyňa pociťuje vo svojom osobnom živote, neboli vyvolané jej odsúdením a výkonom trestu odňatia slobody, ale vzťahujú sa

k samotnému skutku, ktorý sa stal, lebo takýmto výkladom je popretý účel a zmysel právnej úpravy odškodnenia za nezákonné rozhodnutia štátnych orgánov.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu v sume 11.000 € ako vecne správny potvrdil.

V súvislosti s týmto nárokom nedôvodná je odvolacia námietka žalovaného o priznaní úroku z omeškania zo sumy nemajetkovej ujmy s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/185/2011. V tomto citovanom rozhodnutí sa riešila otázka vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb., v zmysle ktorého náhradu nemajetkovej ujmy nebolo možné priznať. Keďže zák. č. 58/1969 Zb. neumožňoval priznať poškodenému náhradu nemajetkovej ujmy, nebolo možné takýto nárok uspokojiť mimosúdne a povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu mohla vzniknúť až na základe rozhodnutia súdu.

Zákon č. 514/2003 Z.z. umožňuje priznať poškodenému nielen skutočnú škodu a ušlý zisk (§ 17 ods. 1), ale aj nemajetkovú ujmu (§ 17 ods. 2). Tento nárok je teda možné uspokojiť aj mimosúdne v rámci predbežného prerokovania nároku s príslušným orgánom. Žalobkyňa si tento nárok v písomnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, adresovanej žalovanému, uplatnila (vo vyššej než súdom priznanej výške), preto pokiaľ tento jej nárok nebol uspokojený v lehote 6-ich mesiacov od doručenia žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, vzniklo jej právo na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške a za obdobie, ako o tom správne rozhodol súd prvého stupňa.

Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok aj v časti priznania príslušenstva zo sumy náhrady nemajetkovej ujmy (9 % ročný úrok z omeškania zo sumy 11.000 € od 1.10.2007 do zaplatenia).

Pokiaľ žalobkyňa namieta, že súd vyhodnotil nárok na zaplatenie sumy 20.000,- Sk titulom nákladov na starostlivosť o maloleté dieťa ako nedôvodný, hoci v tejto časti došlo k späťvzatiu žaloby, odvolací súd uvádza, že ide o zrejmú nesprávnosť v odôvodnení rozsudku, keďže súd konanie zastavil v celom rozsahu, v akom došlo k späťvzatiu žaloby, t.j. 1.902,77 €, čím v plnom rozsahu akceptoval dispozíciu so žalobou (so súhlasom žalovaného). Táto zrejmá nesprávnosť sa netýka výroku rozsudku, nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia a možno ju kedykoľvek opraviť postupom podľa ust. § 164 O.s.p., t.j. opravným uznesením.

Dôvodná je však odvolacia námietka žalovaného, pokiaľ namieta nesprávne právne posúdenie nároku na zaplatenie sumy 44,14 € titulom trov výkonu väzby a 8,29 € titulom pôžičky na cestu domov z ústavu na výkon väzby s príslušenstvom podľa zák. č. 514/2003 Z.z..

Podľa ust. § 27 ods. 1 zák. č. 514/2013 Z.z. zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

Podľa ust. § 27 ods. 2 citovaného zákona zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi.

Trovy výkonu väzby a náklady na cestu domov z ústavu na výkon väzby nie sú v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o treste, ale vznikli v príčinnej súvislosti s väzbou, preto predstavujú škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe.

Do väzby bola žalobkyňa vzatá uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 7Ntv/137/03 zo dňa 3.9.2003, preto vyššie uvedené nároky uplatnené v súvislosti s týmto rozhodnutím o väzbe posudzujú sa podľa zák. č. 58/1969 Zb..

Bez právneho významu je, kedy bolo vydané rozhodnutie, ktorým bolo uložené žalobkyni trovy výkonu väzby zaplatiť.

Podľa ust. § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené alebo ak bol spod obžaloby oslobodený.

Podľa ust. § 9 ods. 1 citovaného zákona nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste, je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom.

Podľa ust. § 22 ods. 3 citovaného zákona, ak je potrebné nárok predbežne prerokovať na ústrednom orgáne (§ 9 ods. 1), premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však po dobu šiestich mesiacov, neplynie.

Podľa ust. § 23 cit. zák. právo na náhradu škody podľa prvej časti druhej hlavy (§ 5 až 8 cit. zák. - poznámka odvolacieho súdu) sa premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené.

V prejednávanej veci nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe je premlčaný. Oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 3.6.2006, odkedy začala plynúť jednoročná premlčacia doba na uplatnenie nárokov na náhradu škody spôsobených rozhodnutím o väzbe. So započítaním doby 6-ich mesiacov v zmysle cit. § 22 ods. 3 táto uplynula 3.12.2007 (premlčacia doba spočívala od podania žiadosti na predbežné prerokovanie nároku, a to po dobu 6-ich mesiacov), pričom žaloba bola podaná na súde až dňa 30.1.2008.

Vzhľadom na žalovaným dôvodne vznesenú námietku premlčania nemožno žalobkyni priznať nárok na náhradu škody vzniknutej v súvislosti s rozhodnutím o väzbe (44,14 € titulom trov výkonu väzby a 8,29 € titulom pôžičky na cestu domov z ústavu na výkon väzby), z ktorého dôvodu odvolací súd zmenil rozsudok v tejto časti tak, že žalobu o zaplatenie 44,14 € s príslušenstvom a 8,26 € s príslušenstvom zamietol v zmysle ust. § 220 O.s.p..

V konaní neboli zistené ani žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že žalovaným uplatnená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi.

V prevyšujúcej časti odvolacie námietky žalovaného, pokiaľ ide o náhradu skutočnej škody, sú nedôvodné.

V príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o treste nebol žalobkyni vyplatený vdovský dôchodok vo výške 2.195,41 €, ako aj rodičovský príspevok a prídavky na dieťa v sume 1.018,72 €. Nebyť nezákonného rozhodnutia o treste a nastúpenia žalobkyne do výkonu trestu odňatia slobody, nebolo by jej maloleté dieťa zverené do starostlivosti inej osoby a žalobkyni by nezanikol nárok na výplatu vdovského dôchodku, ako aj vyššie uvedených sociálnych dávok. Z týchto dôvodov v tejto časti nepochybne išlo o škodu, ktorá bola spôsobená rozhodnutím o treste, z ktorých dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni titulom náhrady škody 3.214,13 € (2.195,41 € + 1.018,72 €) s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 1.10.2007 do zaplatenia ako vecne správny v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p..

Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd čiastočne zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, rozhodoval aj o trovách konania na súde prvého stupňa v zmysle ust. § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 2 a ods. 3 O.s.p..

Žalobkyňa si žalobou uplatnila jednak náhradu skutočnej škody v zmysle ust. § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. podľa žaloby v celkovej výške 6.053 € (182.353,- Sk), ako aj náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 17 ods. 2 cit. zák. vo výške 33.193,92 € (1.000.000,- Sk).

Pokiaľ ide o náhradu skutočnej škody, rozhodnutie o tomto nároku nebolo závislé na úvahe súdu. Nejde totiž o nárok, ktorého výšku by bolo možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami, resp. nebolo možné vôbec zistiť (§ 136 O.s.p.). Z celkovo uplatnenej sumy 6.053 € bolo žalobkyni priznaných 3.214,13 €, teda bola úspešná v rozsahu 53 %. Úspech žalovaného v tejto časti nároku teda predstavuje 47 %.

Vzhľadom na takmer rovnaký (ne)úspech oboch účastníkov konania v tejto časti uplatneného nároku žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania v zmysle ust. § 142 ods. 2 O.s.p..

Rozhodnutie o náhrade nemajetkovej ujmy uplatnenej vo výške 33.193,92 € záviselo od úvahy súdu, preto pri rozhodovaní o trovách konania ohľadne tejto časti nároku odvolací súd aplikoval ust. § 142 ods. 3 O.s.p. a priznal žalobkyni plnú náhradu trov konania vychádzajúc zo súdom priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy 11.000 €. Základná sadzba tarifnej odmeny z priznanej sumy 11.000 € predstavuje 270,54 € (§ 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z.). Trovy prvostupňového konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia a z trov žalobkyne.

Trovy právneho zastúpenia predstavuje odmena za nasledujúce úkony právnej služby :
- prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom (17.10.2007),
- žiadosť o predbežné prejednanie nároku zo dňa 27.3.2007,
- žaloba zo dňa 30.1.2008,
- vyjadrenie vo veci samej dňa 7.12.2009,
- vyjadrenie vo veci samej zo dňa 21.12.2009,
- účasť na pojednávaní dňa 13.1.2011,
- vyjadrenie vo veci samej zo dňa 21.2.2011 (odmena iba za jedno podanie, keďže išlo o dve podania vo veci samej z toho istého dňa, ktoré mohli byť zhrnuté do jedného podania),
- účasť na pojednávaní dňa 7.4.2011 od 13.15 hod. do 15.20 hod., t.j. za každé začaté dve hodiny,
- za účasť na pojednávaní dňa 25.8.2011,
- účasť na pojednávaní dňa 6.3.2012,
- písomné podanie vo veci samej zo dňa 2.3.2012,
- účasť na pojednávaní dňa 17.10.2013,
- písomné podanie vo veci samej zo dňa 11.11.2013,
- účasť na pojednávaní dňa 10.12.2013,

spolu odmena za 15 úkonov právnej služby po 270,54 €, t.j. 4.058,10 €,

Trovy právneho zastúpenia ďalej pozostávajú z režijného paušálu v celkovej výške 100,34 €, a to za 2 úkony vykonané v roku 2007 po 5,91 € (t.j. 11,82 €), za 1 úkon vykonaný v roku 2008 vo výške 6,31 €, za 2 úkony vykonané v roku 2009 po 6,95 € (t.j. 13,90 €,) za 4 úkony vykonané v roku 2011 po 7,41 €(t.j. 29,64 €), za 2 úkony vykonané v roku 2012 po 7,63 € (t.j. 15,26 €) a za 3 úkony vykonané v roku 2013 po 7,81 € (t.j. 23,43 €).

Po pripočítaní 20 % DPH k odmene a náhrade hotových výdavkov v celkovej výške 4.158,46 € predstavujú trovy právneho zastúpenia žalobkyne v konaní pred súdom prvého stupňa 4.990,15 €.

Trovami žalobkyne sú úhrada za znalecký posudok vypracovaný súdnou znalkyňou PhDr. Evou Kitkovou v tomto súdom konaní vo výške 484,72 € a cestovné žalobkyne na 6 pojednávaní z Trebišova do Košíc a späť vo výške 29,76 €, vychádzajúc z cestovného rýchlikom za jednu cestu 2,48 €, keďže použitie osobného motorového vozidla neodôvodňujú žiadne osobitné dôvody.

Spolu trovy prvostupňového konania žalobkyne predstavujú 5.504,63 € (4.990,15 € + 484,72 € + 29,76 %), ktoré je žalovaný v zmysle ust. § 149 ods. 1 O.s.p. povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne žalobkyne JUDr. Evy Geleneky Hencovskej vedený v UniCreditBank Slovakia, a.s., č.ú. : 1391644018/1111 do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V odvolacom konaní žalobkyňa nebola úspešná, nemá preto právo na náhradu trov odvolacieho konania, žalovaný mal úspech iba v nepatrnej časti, naviac mu trovy odvolacieho konania ani nevznikli, preto súd účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach jednohlasne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.